

Ytterligare information:

Boa Ruthström, chef för Arena Idé, telefon 070-549 22 40

Thomas Idergard, ansvarig för Timbros välfärdsprogram, telefon 0735-22 52 46

Per Borg, ordförande i kommissionen om välfärdens framtida finansiering, telefon 070-583 63 29

Höger- och vänstertankesmedja i unikt samarbete:

Ny, bred politisk kommission ska utreda välfärdens framtida finansiering

Vänstertankesmedjan Arena Idé och högertankesmedjan Timbro tillsätter gemensamt den kommission om välfärdens framtida finansiering, som de politiska partierna vet behövs men inte vågar förverkliga.

Kommissionen, som presenterades i dag, leds av **Per Borg**, tidigare statssekreterare (S) och ESO-utredare av välfärdens långsiktiga finansiering. Härutöver består kommissionen av:

- **Lars Tobisson**, tidigare vice partiordförande (M)
- **Eva Fernvall**, f d ordförande i Vårdförbundet och f d vice ordförande i TCO
- **Berit Rollén**, tidigare statssekreterare (S) och nu äldreomsorgsdebattör
- **Niklas Nordström**, f d SSU-ordförande
- **Monica Werenfels Röttorp**, f d ledamot av partistyrelsen (FP)
- **Jens Magnusson**, tidigare Finansdepartementet, numera välfärdsekonom på SEB Trygg Liv

Kommissionen arbetar helt fristående från uppdragsgivarna Arena Idé och Timbro, och ska presentera sin slutrapport som överlämnas till samtliga politiska partier under Almedalsveckan i juli 2010. Ambitionen med kommissionen är att ta det ansvar som de politiska partierna ännu tycks ducka för – trots alla utredningar och analyser som gjorts - så att den regering som träder till efter valet i höst ska kunna ta initiativ till en bredare partipolitisk beredning med kommissionens slutrapport som utgångspunkt.

- *Arena Idé och Timbro har helt olika värderingar i välfärdspolitiken. Men på en punkt gör vi en gemensam bedömning: det är oacceptabelt att en av de viktigaste framtidsfrågorna inte är föremål för vare sig debatt eller seriöst övervägande bland de politiska partierna. Då måste någon ta ansvaret och visa vägen, och det vill vi göra genom att tillsätta kommissionen. Att både vi och Timbro, från helt olika utgångspunkter, säkert kan komma att rikta kritik mot kommissionens förslag är självklart men också ett tecken på en nödvändig politisk process.*

Först måste problem identifieras och möjliga handlingsvägar skisseras, därefter kan man debattera konstruktivt, säger Boa Ruthström, chef för Arena Idé och en av initiativtagarna till projektet.

- *Alla vet att en genomlysning av välfärdens framtida finansiering behövs och måste till så snart som möjligt. Alla vet dessutom att verklig reform på detta område kräver en bred politisk förankring. I dag förenas partierna av att först förneka att problemet är så stort, därefter hävda att det kan lösas med medel som passar respektive partis profil, dvs effektivisering och privatisering för högern, och högre skatteintäkter för vänstern. Med Borg-kommissionen vill vi se till att en mer seriös hantering av frågan hamnar på den politiska dagordningen och det överskuggar just nu möjliga meningsskiljaktigheter mellan oss och Arena Idé, säger Thomas Idergard, ansvarig för Timbros välfärdsprogram och den andra initiativtagaren till kommissionen.*

Sammanfattning av bakgrund till Borg-kommissionen

Frågan om välfärdens långsiktiga finansiering undviks aktivt av hela det politiska systemet. Detta trots att expertutredningar och forskningsrapporter återkommande pekar på ett växande gap mellan medborgarnas behov och efterfrågan av vård och omsorg, och möjligheterna att tillgodose denna via traditionell skattefinansiering.

Såväl t ex Långtidsutredningen (LU) 2008 som Per Borgs ESO-rapport 2009 drog slutsatsen att detta kräver en bred politisk genomlysning. Men ingen ansvarig, vare sig i regering eller i opposition, har hörsammat denna uppmaning.

Den problembild som tecknas i olika rapporter utgår från att medborgarnas efterfrågan på vård och omsorg ökar. Med nuvarande system krävs att skatteinkomsterna ökar mer än BNP, dvs en stigande skattekvot, för att människors framtida efterfrågan på vård- och omsorgstjänster ska kunna tillgodoses. Detta givet tjänsters relativa begränsade effektiviseringspotential samt iakttagande av en rimlig löneutveckling för dem som jobbar inom välfärdsområdet.

De båda initiativtagarna till Borg-kommissionen är inte överens om värderingen av detta, men däremot om att nya vägar behöver sökas för att finansiera välfärdstjänsterna.

Finansieringsproblem har ju de facto redan gett upphov till förändringar av välfärdssystemen. Förmåner har begränsats, tillgängligheten har minskat med växande köer som följd. Privata försäkringar, för både vård och inkomsttrygghet, har blivit vanligare på basis av att några medborgare, eller stora organisationer, har tillräckliga resurser för att klara egen finansiering. Från olika utgångspunkter kan en accelerering av denna utveckling – i frånvaro av systemförändringar – ses som problematisk.

Sammanfattning av Borg-kommissionens uppdrag (direktiv)

Både var för sig och till sin sammansättning representerar kommissionens ledamöter en bred kunskap och erfarenhet inom ekonomi, politik och samhällsdebatt. Och kanske viktigast av allt i sammanhanget: de går in i arbetet med skilda ideologiska uppfattningar men med uppdraget att försöka presentera en gemensam framtidssyn.

Borg-kommissionens övergripande uppdrag är att bedöma det framtida finansieringsgapets omfattning och vilka andra åtgärder än höjda skatter som kan bidra till att sluta gapet. Utifrån detta ska kommissionen:

1. Bedöma om åtgärder för att öka den ekonomiska ramen för offentliga insatser, genom flera arbetade timmar i ekonomin och/eller effektivare tjänsteproduktion, kan bidra till att sluta finansieringsgapet. Om den ansluter sig till utredningar som hittills gjorts, som pekar på att detta inte räcker, ska kommissionen analysera åtgärder av annat slag.
2. Bedöma om en precisering av det offentliga finansieringsåtagandet inom vård och omsorg, kombinerat med ett ökat medborgaransvar för kompletterande insatser, kan vara en framkomlig väg för att sluta finansieringsgapet. Ska privat finansiering uppmuntras eller ska den hindras och kanske rentav förbjudas? I den mån ökad medborgarfinansiering förordas, ska kommissionen överväga olika möjligheter att underlätta en sådan, eftersom den ekonomiska förmågan är ojämnt fördelad.
3. Diskutera *principiellt* och söka en inriktning för den framtida politiken inom vård- och äldreomsorgsområdet i stort, men konkretisera hur det offentliga åtagandet och finansieringen skulle kunna utformas *specifikt* inom äldreomsorgen, och vilka regler som där bör gälla för eventuell privat finansiering.

Inriktningen på kommissionens förslag ska ansluta till den *svenska traditionen*. En sådan är att angelägna behov som utbildning, sjukvård och omsorg ska tillgodoses på ett *likvärdigt* sätt för alla medborgare. Men även åtgärder som överför *mer ansvar till medborgarna* kan anknyta till svensk tradition, då flera stora omprövningar redan har skett i den riktningen.

T ex innebär det nya pensionssystemet att staten *definierar* sitt åtagande mera restriktivt samtidigt som medborgarnas eget ansvar ökat. Inom både bostadspolitiken och tandvården har det offentliga åtagandet *begränsats* respektive *preciserats*. Kommissionen ska pröva om det mönster som etablerats under de senaste årtiondena kan vara en utgångspunkt även för politiken inom vård- och omsorgstjänsternas område.

En svensk tradition är också att söka *breda och praktiska lösningar* på avgörande samhällsproblem, senast tydligast i och med pensionsreformen 1994.

Borg-kommissionen ska lägga upp sitt arbete och presentera sitt resultat så att beslut om en liknande process för bred samling framstår som naturlig för framtidens välfärdsfinansiering.

Förhoppningen är att en sådan process, som Arena Idé och Timbro startar genom att nu tillsätta Borg-kommissionen, senast under mandatperioden 2014-2018 kan utmynna i beslut som anpassar välfärdssystemen till framtida ekonomiska och sociala förutsättningar.

BILAGA: De fullständiga direktiven till Borg-kommissionen, fastställda av Arena Idé och Timbro